

Kopya Kuzu Dolly Nasıl Haber Oldu?.. Dünyayı Sarsan Yedi Gün

Herşey büyük bir soğukkanlılık içinde başlamıştı. *Nature* dergisinin editörü, Ian Wilmut ve arkadaşlarının 6LL3 numaralı klonlanmış kuzu, diğer adıyla "Dolly" ile ilgili makalelerinin, 27 Şubat'ta yayınlanacağını bildirmişti. Böylece, araştırmacılara bu noktadan sonraki gelişmeleri planlamak için 10 gün kalıyordu. Çalışmayı yürüten *Roslin Enstitüsü*, finanse eden *PPL Therapeutics* ve danışmanlık şirketi *De Facto*, ortaya çıkacak yoğun kamuoyu ilgisiyle baş edebilmek için sürekli plan geliştiriyorlardı. *Nature*, makaleyle ilgili bir basın duyurusu dağıtmış ve habere, kendilerinin yayınlayacaklarından bir gün önceki akşam saat 19'a kadar ambargo koymuştu.

Tüm bu özenli çalışmalara karşın haberin dışarıya sızdığı ilk belirtileri 19 Şubat Çarşamba günü, Avustralya ve Kanada'daki bazı TV kanallarının görüşme talebinde bulunmaları ve California'dan kutlama mesajları gelişiyle ortaya çıktı. Programlarını acilen değiştiren ilgililer, projeyi yürüten araştırmacı Ian Wilmut ve *PPL*'nin idari müdürü Ron James'i basınla ilk yüzleşecek kişiler olarak belirlediler.

22 Şubat Cumartesi akşamı, *The Observer*'in hikayeyi baskıya vereceği ortaya çıktı. Bunun üzerine araştırmacılar Pazar günü saat 9'da bombayı patlatmaya karar verdiler. *The Observer*'in bilim yazarı Robin McKie, genel olarak spekülatif bir çizgiden uzak durmakla beraber, insanların klonlanması olasılığını tartışmaya sokuyordu. Araştırmacılar Pazar günü basına somut veriler sunarak denetimi ele ge-

çirmeyi kararlaştırdılar. *Roslin*'den iki, *Dec Facto*'dan dört kişilik olmak üzere iki ekip, günlük gazeteler ve diğer yayın organlarından gelen talepleri cevaplayıp basın gezileri ve demeçler programladılar. Dolly'nin fotoğrafları ISDN ağıyla dünyanın farklı bölgelerindeki basın ağlarına ulaştırıldı; Ron James basın toplantılarına katılmak üzere Londra'ya gitti. Sonuçta hikaye hemen tüm gazetelerin Pazar baskılarına manşetten girmişti. Araştırmacılar gazetelerin bilimkurgusal tehditleri ilk günden dile getirmelerine çok içerlemişler.

Roslin Enstitüsü haber yayılır yayılmaz, tepesinde uydu antenleri yer alan minibüsleriyle akın akın buraya gelen sayısız muhabirle dolmuştu. Üstelik, gelenlerin tümü doğrudan Ian Wilmut ile görüşmeyi umut ediyordu. Salı sabahı basın toplantısı yapılmış ve kuzu Dolly fotoğrafı ve film ekiplerine teşhir edilmişti. Dolly, büyük olasılıkla, tarihteki en çok fotoğrafı çekilmiş kuzu olmuştu. Aynı gün ABD başkanı Bill Clinton, oluşturduğu biyoetik komisyonundan 90 gün içinde yapılan araştırmayla ilgili bir rapor hazırlamalarını istemişti. Çarşamba günü *Time*, *Newsweek* ve *Scientific American*'dan yeni fotoğrafçılar gelmiş, *The New York Times*, Moskova, Almanya ve New York'tan aynı anda muhabirler göndermişti. Birçok TV ekibi yeni gelmişti ve dünyanın her yanından konferans, kitap ve hatta bizzat Dolly'nin katılacağı televizyon programları için devetyeler yağıyordu. Ölmüş bir yakın veya sevilen bir ev canlısının klonlanması talepleri de Çarşamba gününden itibaren başlamıştı.

Perşembe günü enstitü bir konferansa ev sahipliği yaptığından elden geldiğince sessiz tutuluyor. Aynı gün *Nature* piyasaya sürülüyor. Dergide öz- gün makalenin yanı sıra, bilim yazarı Colin Stewart tarafından kaleme alınmış bir makale yer alıyor ve bu yazıda embriyo gelişiminin ilk aşamalarındaki farklılıktan dolayı insanın belki de hiçbir zaman klonlanamayacağına işaret ediliyor oluşu araştırmacıları sevindirmişti.

Cuma günü herkes tavrını açıkça ortaya koymuş oluyordu. Wilmut ve ekibi *The Economist*'e yayınladığı makalenin kapsamı için tam puan veriyordu. *Daily Mail* ise "Peki şimdi Ölümleri Hortlatabilecek miyiz?" manşetiyle sıfır almıştı. Aynı gün hem İngiliz Avam Kamarası hem de ABD Kongresi, Ian Wilmut'tan açıklama talep etti. Bu aşamadan itibaren *Roslin Enstitüsü* hangi görüşmeleri kabul edecekleri konusunda çok daha seçici davranmaya başlıyor. Kabul edilen az sayıda röportaj arasında BBC ve benzeri saygın kuruluşlarınkiler var. Bu arada Dolly Parton, kuzu 6LL3'e adını vermekten mutlu olduğunu ve reklamın köürüsü olmadığını açıklıyordu. Hafta bittiğinde *Roslin Enstitüsü* ve halkla ilişkiler şirketi *De Facto*'daki ilgililer 2000 telefon görüşmesi yapmış, 100 muhabirle görüşmüş ve kapılarını 16 yayın ekibiyle 50 fotoğrafçıya açmış durumdaydılar. Araştırmacılar, haftalık gazete ve dergilerin, yoğun bilgi bombardımanı sayesinde önceden yayımlanan günlük gazetelerden daha doğru ve doyurucu haberler yayınlamalarından memnunlar.

Wilmut I. ve Griffin H., *New Scientist*, 22 Mar 1997
Çeviri: Özgün Kurtuluş